

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

УДК 342.9

М.А. САМБОР,

*кандидат юридичних наук,
старший інспектор штабу Прилуцького МВ УМВС України
в Чернігівській області (з обслуговування міста Прилуки та Прилуцького району)*

ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВOPУШЕННЯ: ПОГЛЯДИ НА ПОНЯТТЯ

У статті розглядаються наукові погляди на поняття провадження у справі про адміністративне правопорушення, а також аналізується нормативно-правове закріплення провадження у справі про адміністративне правопорушення та його легальна дефініція. На підставі порівняльно-правового аналізу пропонуються основні ознаки провадження у справі про адміністративне правопорушення та авторське визначення цього поняття.

Ключові слова: провадження, справа про адміністративне правопорушення, поняття, ознаки.

Постановка проблеми. Притягнення особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, до адміністративної відповідальності проходить ряд процедур та стадій, зумовлених встановленням об'єктивної істини у справі, неупередженого, всебічного з'ясування обставин, що мають істотне значення для справи та впливають на остаточне прийняття рішення про, в першу чергу, наявність самого факту правопорушення, винуватість чи невинуватість особи, а також міру юридичної відповідальності, яку слід застосувати до такого порушника. Передбачити всі життєві обставини, у яких вчиняться ті чи інші дії, безперечно, неможливо, зваживши на те, що кожного дня, кожної хвилини виникають нові, невідомі раніше відносини, вчиняються дії, які мають певні подібні риси з іншими, однак різняться між собою.

З метою ототожнення фактичних обставин справи з формально закріпленими у змісті законодавчих актів обов'язковими ознаками правопорушень існують певні процедури, які, спираючись на законодавчі процесуальні норми, дозволяють реалізувати завдання того чи іншого виду законодавства найбільш раціональним шляхом, з визнанням загальносоціальних ідеалів, принципів тощо. У цьому комплексі чільне місце займає провадження у справі про адміністративне правопорушення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Провадження у справах про адміністративні правопорушення обиралося предметом наукових пошуків рядом вітчизняних та зарубіжних вчених-юристів. Серед усієї когорти можна згадати імена В. Колпакова, О. Коваленко, Д. Лук'янця та багатьох інших. Разом з цим кожен із авторів по-своєму, під власним кутом бачення цієї проблеми досліджував провадження у справах про адміністративні правопорушення. Одних цікавило поєднання принципів під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, інші – з'ясовували порядок провадження у справах про вчинення тих чи інших видів адміністративних правопорушень. Як наслідок, кожен дослідник крізь призму власного бачення пропонував й власне доктринальне розуміння поняття «провадження у справі про адміністративне правопорушення». Безсумнівно, такі пошу-

ки збагачують науковий потенціал кожного автора та становлять зміст вчення про предмет та об'єкт дослідження. Однак на сьогодні виникає необхідність формулювання єдиного загально визнаного поняття «провадження у справі про адміністративне правопорушення», виходячи з того, що зазначене провадження надзвичайно часто застосовується у відношенні до значної кількості осіб, що обумовлюється притягненням особи до адміністративної відповідальності. Як наслідок, виникає нагальна потреба у формуванні уніфікованого розуміння цього поняття, сприйнятливою й такою, що відповідатиме потребам сьогодення, а також цілям законодавства. На цьому шляху особливо гостро виникає потреба у теоретичному сприйнятті провадження у справі про адміністративне правопорушення, його сутності та складових елементів.

Виходячи з цього, **метою** статті є з'ясування змісту поняття провадження у справі про адміністративне правопорушення та формування його змістовних елементів.

Основні результати дослідження. Багатьом доводилося чути, а той безпосередньо брати участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення. А що ж, власне, являє собою провадження у справі про адміністративне правопорушення, що уособлює провадження, де його початок і кінець. Розпочнемо дослідження з наявного стану законодавчого регулювання провадження у справі про адміністративне правопорушення.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення регламентується Розділом VI Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме главами 18–24¹, які об'єднують у собі загальні положення, де розкривається завдання, порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення, обставини, що виключають провадження у справі про адміністративне правопорушення, принципи рівності та відкритості розгляду, місця прокурорського нагляду, докази тощо. Глава 19 розкриває суб'єктів, які уповноважені складати протоколи про адміністративні правопорушення, порядок складання такого протоколу, зміст протоколу про адміністративне правопорушення та порядок його пересилання, а також випадки, коли протокол не складається. Крім зазначеного, вказана глава передбачає порядок доставлення правопорушника. Глава 20 вказаного розділу КУпАП містить у собі перелік заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення та порядку їх застосування. Глава 21 КУпАП подає вичерпний перелік осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Глава 22 передбачає порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення (місце та строки розгляду, повідомлення про розгляд справи, підготовка до розгляду справи про адміністративне правопорушення, порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення, обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення). Глава 23 містить у собі вимоги до постанови у справі про адміністративне правопорушення. Глава 24 КУпАП охоплює норми, які визначають порядок оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення або внесення на неї подання прокурора. Глава 24¹ КУпАП передбачає порядок перегляду постанови у справі про адміністративне правопорушення у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Підсумовуючи законодавчий екскурс щодо нормативно-правового закріплення та регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення, вважаємо за необхідне зазначити, що законодавчо у нормах КУпАП дефініція «провадження у справах про адміністративне правопорушення» не знайшла свого логічного відображення. Разом з тим, виходячи зі місту розділу VI КУпАП, можна дійти висновку про те, що провадження у справі про адміністративне правопорушення фактично охоплює статичний період уповноваження органів та посадових осіб на складання протоколів про адміністративні правопорушення, а також включає динамічний часовий проміжок від часу складання протоколу про адміністративне правопорушення до прийняття остаточного рішення за скаргами на постанову у справі про адміністративне правопорушення. Нами визначено статичну та динамічну складову провадження у справах про адміністративні правопорушення досить умовно. За основу такого розмежування покладено принцип того, що повноваження органів та посадових осіб, уповноважених складати протоколи про адміністративні правопорушення, не змінюються (за винятком тих випадків, коли вносяться зміни до норм КУпАП), а відтак, вони більш-менш статичні, оскільки незмінними залишаються й обставини, що виключають про-

вадження у справі про адміністративне правопорушення, принципи рівності та відкритості розгляду тощо. Динамічна ж складова провадження у справах про адміністративні правопорушення обумовлюється тим, що вони (складові) напряму залежні від конкретних життєвих обставин, починаючи від події, закінчуючи індивідуально-правозастосовним рішенням, яке індивідуальне для кожної справи. Це й безпосередньо учасники проваджень, які у кожній справі різні (хоча за своїм процесуальним статусом вони й подібні) і т. д.

Особливо гострим є питання про те, коли ж саме виникає справа про адміністративне правопорушення. Адже норми КУпАП розмежовують протокол про адміністративне правопорушення (як одне із джерел доказів. Саме на це вказується у ст. 251 КУпАП) і справу про адміністративне правопорушення, яка фактично набуває вигляду й логічного, лексичного свого розуміння лише після того, як протокол про адміністративне правопорушення отримує уповноважений орган чи посадова особа, що розглядатиме справу про адміністративне правопорушення. Адже відповідно до ст. 257 КУпАП протокол надсилається органу (посадовій особі), уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення. На цьому хочеться зробити наголос: саме протокол пересилається уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення органі чи посадовій особі, у якому відповідно до ст. 256 КУпАП поряд із прямо передбаченими обов'язковими складовими зазначаються й інші відомості, необхідні для вирішення справи. Це питання нами порушується виключно як проблемне для предмета дослідження питання провадження у справі про адміністративне правопорушення, адже зазначений аспект потребує окремого наукового аналізу.

Фактично законодавець, формуючи процесуальні норми щодо провадження у справах про адміністративні правопорушення окреслив те, що провадження у справі про адміністративне правопорушення охоплює часовий проміжок від складання протоколу про адміністративне правопорушення до винесення остаточного рішення у справі про адміністративне правопорушення – постанови (хоча, слід зауважити, що іншого, наприклад, проміжного рішення щодо перенесення розгляду справи про адміністративне правопорушення, рішення про залучення як експерта, про зупинення розгляду справи про адміністративне правопорушення норми чинного КУпАП не передбачають).

Розглянемо наявні у науці підходи до розуміння поняття провадження у справі про адміністративне правопорушення. Так, у навчальному підручнику з адміністративно-го права С.М. Алфьорова зазначається, що провадження у справах про адміністративні правопорушення – це особливий вид процесуальної діяльності, врегульована нормами адміністративно-процесуального права діяльність уповноважених органів, яка спрямована на притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення [1]. З цього визначення можна виділити складові провадження у справі про адміністративне правопорушення: 1) процесуальна діяльність, тобто діяльність, яка врегульовується нормами адміністративного процесуального права; 2) особливий суб'єкт цієї діяльності – спеціально уповноважені органи та їх посадові особи; 3) мета такої діяльності – притягнення особи до адміністративної відповідальності.

Разом з цим В.К. Колпаков стверджує, що провадження у справах про адміністративні правопорушення – це особливий різновид адміністративного процесу, який значною мірою врегульований правовими нормами, що сконцентровані в розділах IV та V Кодексу про адміністративні правопорушення (глави 18–33) [3].

Існують й інші погляди на розуміння цього поняття. Провадження у справах про адміністративні правопорушення – це особливий вид діяльності районного (міського) суду й публічної адміністрації щодо виконання процесуальних дій з розгляду справи про адміністративне правопорушення та винесення по ній постанови, яка спрямована на притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення [4]. У цьому визначенні провадження у справі про адміністративне правопорушення наголос зроблено на суб'єкті, який вчиняє процесуальні дії, а вже потім зазначається, що такі процесуальні дії спрямовані на розгляд справи по суті, наслідком чого є прийняття процесуального рішення – винесення постанови про притягнення особи до адміністративної відповідальності.

У навчальному підручнику за редакцією Т.О. Коломієць провадження у справах про адміністративні правопорушення розуміється як особливий вид процесуальної діяльності,

врегульована нормами адміністративно-процесуального права діяльність уповноважених органів, яка спрямована на притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення [5]. Тобто наведена дефініція аналогічна тій, що викладена у навчальному підручнику з адміністративного права С.М. Алфьорова.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення розглядається як особливий різновид адміністративного процесу. Отже, провадження у справах про адміністративні правопорушення – це правовий інститут, у рамках якого регулюються процесуальні адміністративно-деліктні відносини і забезпечується вирішення адміністративних справ, а також попередження адміністративних правопорушень [6]. Цей підхід окреслює провадження у справі про адміністративне правопорушення в окремий правовий інститут. Тобто увага акцентується на тому, що провадження у справі про адміністративне правопорушення являє собою самостійний інститут права – сукупність відокремлених, взаємопов'язаних правових норм, що утворюють частину галузі права та регулюють певну сторону однорідних суспільних відносин [12, с. 388].

Адміністративне провадження як частина певного адміністративного процесу – це особливий вид адміністративної діяльності щодо вирішення справ певної категорії на основі загальних та спеціальних процесуальних норм [8, с. 602]. Кожен процес, його провадження мають чотирирівневу структуру: дії – етапи – стадії – провадження (процес) у цілому [8, с. 609].

Адміністративно-процесуальну діяльність, здійснену в межах конкретної адміністративної справи, прийнято називати провадженням в адміністративній справі або адміністративним провадженням [9, с. 267]. Під адміністративним провадженням розуміють адміністративно-процесуальну діяльність (сукупність процесуальних дій) компетентного суб'єкта, що здійснюється у межах конкретної адміністративної справи для її вирішення [9, с. 277]. У цьому разі прив'язка у розумінні провадження у справі про адміністративне правопорушення робиться саме до конкретної справи, тобто прослідковується певна казуїстика, якою обґрунтовується загальноприйняте поняття. Тоді як, на нашу думку, поняття провадження у справі про адміністративне правопорушення має розповсюджуватися на невідзначене число випадків.

Ю.П. Битяк зазначає, що провадження у справах про адміністративні правопорушення визначається як низка послідовних дій уповноважених органів (посадових осіб), а в деяких випадках інших суб'єктів, які згідно з нормами адміністративного законодавства здійснюють заходи, спрямовані на притягнення правопорушників до відповідальності й забезпечення виконання винесеної постанови [10, с. 220]. У наведеному визначенні Ю.П. Битяк пропонує зосередити увагу саме на певних діях та їх послідовності, які мають забезпечити притягнення правопорушників до відповідальності та виконання відповідного рішення про притягнення до відповідальності у формі постанови.

О.В. Кузьменко говорить про те, що адміністративне провадження – це вид адміністративного процесу, який об'єднує послідовно здійснювані уповноваженими суб'єктами процесуальні дії щодо розгляду та вирішення індивідуальних справ [11, с. 17–18]. На її думку, провадження – це вид адміністративного процесу, який об'єднує послідовно вчинювані уповноваженим суб'єктом процесуальні дії щодо розгляду та вирішення індивідуальних справ [11, с. 25]. Автор цієї дефініції очевидно робить акцент на тому, що адміністративне провадження є невід'ємною частиною адміністративного процесу, вказуючи на процесуальну складову провадження. Саме під час провадження у справі розв'язується спір про право (винність чи невинність) та раціональність і можливість застосування заходів юридичної, а в нашому випадку адміністративної відповідальності.

Як видно, погляди на розуміння провадження у справі про адміністративне правопорушення досить неоднозначні, хоча й містять ряд спільних рис. У той же час кожен із науковців намагається привнести у розуміння цієї дефініції свої характерні ознаки, зумовлені зробленими авторами акцентами.

Так, зазначається, що йому (провадженню – *зауважено нами* – М.С.) притаманні такі особливості: виникає у зв'язку із вчиненням проступку та необхідністю проведення адміністративного розслідування; реалізується тільки визначеним колом суб'єктів, особливе місце серед яких посідають органи виконавчої влади; процесуальні акти цього проваджен-

ня мають певну специфіку; за допомогою цього провадження реалізуються норми адміністративної відповідальності; здійснюється, як правило, у позасудовому порядку; з усіх видів адміністративного процесу воно найбільш подібне до юрисдикційних проваджень в інших галузях права (зокрема кримінально-процесуального) [1]. На нашу думку, однозначно стверджувати, що провадження виникає у зв'язку із вчиненням проступку, несправедливо, оскільки за результатами розгляду може бути встановлено відсутність події адміністративного правопорушення чи відсутність складу такого правопорушення. Тому вважаємо за доцільне вести мову про можливість вчинення діяння, яке має ознаки адміністративного правопорушення.

Таким чином, провадження у справах про адміністративні правопорушення – це комплекс взаємопов'язаних та взаємообумовлених процесуальних дій, спрямованих на своєчасне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності із законодавством, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян в дусі додержання законів, зміцнення законності, які здійснюються спеціально уповноваженим органом або посадовою особою державних органів з метою охорони прав та законних інтересів громадян, охорони власності, виконання завдань з охорони громадського порядку і громадської безпеки [1]. Наведена дефініція вказує на те, що провадження у справі про адміністративне правопорушення являє собою сукупність процесуальних дій, вчинення яких підпорядковано єдиній меті та завданню, що визначаються законодавством про адміністративні правопорушення, та підкреслюється те, що зазначені процесуальні дії вчиняються виключно спеціально уповноваженими органами та їх посадовими особами.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення – це діяльність учасників адміністративно-деліктних відносин щодо розгляду та вирішення адміністративних справ, зокрема щодо застосування адміністративного стягнення за вчинення адміністративного правопорушення [2]. Зазначене визначення, на наш погляд, більш раціональне з огляду на те, що, окрім процесуальних дій спеціально уповноважених органів та їх посадових осіб, передбачає ще й дії інших учасників адміністративно-деліктних відносин, які очевидно й беззаперечно впливають як на мету провадження, так і на засоби її досягнення.

Ст. 356 Митного кодексу України від 11 липня 2002 року (далі – МК України 2002 року) [7] подає офіційну дефініцію провадження у справі про порушення митних правил, яке включає в себе виконання процесуальних дій, зазначених у ст. 378 МК України 2002 року (а саме митне обстеження), розгляд справи та винесення постанови. Разом з цим відповідно, до ч. 2 ст. 486 Митного кодексу України від 13 березня 2012 року (далі – МК України 2012 року) [13]. Провадження у справі про порушення митних правил включає в себе виконання процесуальних дій, зазначених у ст. 508 МК України 2012 року, розгляд справи, винесення постанови та її перегляд у зв'язку з оскарженням (внесенням подання прокурора). Ст. 508 МК України 2012 року У справі про порушення митних правил процесуальні дії проводяться з метою отримання доказів, необхідних для правильного вирішення цієї справи. До процесуальних дій належать: 1) складення протоколу про порушення митних правил; 2) опитування осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідків, інших осіб; 3) витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил, або належним чином завірених їх копій чи витягів з них; 4) тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів, зазначених у п. 3 ст. 461 МК України 2012 року, та документів на них; 5) митне обстеження; 6) пред'явлення товарів, транспортних засобів і документів для впізнання; 7) експертиза; 8) взяття проб та зразків для проведення дослідження (аналізу, експертизи). Як вбачається із аналізу норм митного законодавства України, а саме з порівняння норми Митного кодексу України 2002 та 2012 років, бачимо, що законодавчо істотно доповнено та фактично врегульовано (подано) вичерпний перелік процесуальних дій, які охоплюються провадженням у справі про порушення митних правил.

Разом з тим у теорії митної справи під зазначеним провадженням можна зустріти й такі визначення: «Це особливий різновид процедур, який здійснюється посадовими особами митних органів з метою виявлення, об'єктивної оцінки, припинення й боротьби з по-

рушеннями митних правил», «це система процесуальних дій щодо фіксації, установлення, правильної оцінки скоєного порушення митних правил» [1]. Однак законодавча дефініція вказує лише на 1 процесуальну дію, якою, мабуть, і має встановлюватися факт вчинення порушення митних правил, а далі охоплює процесуальні дії (прямо не передбачені у законі) щодо розгляду справи, завершується провадженням винесенням відповідної постанови.

Висновки. Отже, на наш погляд, провадження у справі про адміністративне правопорушення являє собою комплекс взаємопов'язаних та взаємообумовлених складових елементів, до яких слід відносити: 1) особливу підставу для виникнення провадження – факт вчинення діяння, яке містить ознаки адміністративного правопорушення; 2) правовідносини, відносини, урегульовані нормами позитивного права між учасниками; 3) провадження є складовою певного адміністративного процесу – правовідносин, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства (п. 5 ч. 1 ст. 3 КАС України); 4) процесуальні дії, обумовлені наявністю певного публічно-правового спору, де однією стороною є спеціально уповноважений орган чи посадова особа, наділені повноваженнями розглядати справи про адміністративні правопорушення за збирати матеріали у зазначених справах; 5) особливості складу учасників, зумовлені наявністю спеціально уповноважених органів та їх посадових осіб; 6) кінцеву мету, якій підпорядковані всі процесуальні дії; 7) визначення законності, об'єктивності та неупередженості, дотримання прав людини і громадянина, а також з урахуванням принципу верховенства права застосування мір адміністративної відповідальності.

На підставі вищевикладеного, вважаємо, що провадження у справі про адміністративне правопорушення – це правовідносини, що виникають на підставі виявлення або отримання інформації спеціально уповноваженими органами про факт вчинення діяння, яке містить ознаки адміністративного правопорушення, та зумовлені цим вчинення сукупності процесуальних дій, передбачених чинним законодавством України, спрямованих на встановлення об'єктивної істини щодо події, підпорядковані єдиній меті та на підставі цього прийняття рішення про необхідність застосування заходів адміністративної відповідальності.

На перший погляд наведене визначення має значну схожість з іншими. Однак, по-перше, ми не стверджуємо про однозначність факту вчинення адміністративного правопорушення, по-друге, підкреслюємо те, що провадження є правовідношенням, оскільки реалізується сторонами та учасниками у взаємодії один із одним по-третє, наголошуємо на отриманні інформації про вчинення події, яка містить ознаки правопорушення, адже без цього очевидним є неможливість самого провадження; по-четверте, це процесуальні дії учасників, що охоплюються їх правами та обов'язками; по-п'яте, зазначені дії мають бути спрямовані на встановлення у діянні всіх необхідних ознак адміністративного правопорушення – складу правопорушення; по-шосте, прийняття рішень, спрямованих на необхідність застосування заходів адміністративної відповідальності, що охоплює собою не лише остаточне рішення – постанову про накладення адміністративного стягнення, про застосування заходів впливу, передбачених ст. 24¹ КУпАП чи закриття справи, а також і проміжні процесуальні рішення, спрямовані на забезпечення об'єктивного, неупередженого дослідження обставин справи, до яких можуть належати рішення про призначення експертизи, про зупинення та перенесення розгляду справи, про задоволення чи відмову в задоволенні клопотань, залучення захисника чи представника, витребування документів тощо.

На жаль, у суспільстві побутує думка про те, що адміністративна відповідальність, заходи з притягнення особи до адміністративної відповідальності, провадження у справах про адміністративні правопорушення занадто незначні. Однак як може бути незначним будь-який факт застосування до особи примусу, а тому вважаємо, що деталізація провадження у справах про адміністративні правопорушення, детальна регламентація цього провадження у законодавчому полі має бути вирішена у найкоротші строки.

Список використаних джерел

1. Алфьоров С.М. Адміністративне право [Електронний ресурс] / С.М. Алфьоров. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15431216/pravo/provadzheniya_spravah_pro_administrativni_pravoporushennya

2. Провадження у справах про адміністративні правопорушення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vuzlib.org/ap_1/5.htm
3. Колпаков В.К. Адміністративне право України [Електронний ресурс]: навч. посіб. / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 544 с. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-7930.html>
4. Провадження в справах про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.law-property.in.ua/articles/general-administrative-law/25-proceedings-in-cases-of-misdemeanors.html>
5. Адміністративне право України [Електронний ресурс]: підручник / за заг. ред. д-ра юр. наук, проф. Т.О. Коломoeць. – Київ: Істина, 2008. – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/admin-pravo/41-kolomoets/521--7-----.html>
6. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: загальна характеристика та стадії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/igroupteamsite/administrativne-pravo-ukraieni/provadzenna-u-spravah-pro-administrativni-pravoporusenena-zagalna-harakteristika-ta-stadiie>
7. Митний кодекс України від 11 липня 2002 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/92-15/print1390904229411753>
8. Административное право: учебник / Д.Н. Бахрах, Б.В. Россинский, Ю.Н. Стариков. – 3-е изд., пересмотр. и доп. – М.: Норма, 2008. – 816 с.
9. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
10. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 544 с.
11. Кузьменко О.В. Адміністративний процес у парадигмі права: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук за спец.: 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / О.В. Кузьменко. – Київ, 2006. – 32 с.
12. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О.В. Зайчук, А.П. Заєць, В.С. Журавський [та ін.]; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – К.: Хрінком Інтер, 2006. – 688 с.
13. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/print1390904229411753>

В статье рассматриваются научные взгляды на понятие производства по делу об административном правонарушении, а также анализируется нормативно-правовое закрепление производства по делу об административном правонарушении и его легальная дефиниция. На основании сравнительно-правового анализа предлагаются основные признаки производства по делу об административном правонарушении и авторское определение данного понятия.

Ключевые слова: производство, дело об административном правонарушении, понятие, признаки.

The article deals with scientific views on the concept of the proceedings on administrative violations and analyze regulatory consolidation proceedings of an administrative offense and its legal definition. Based on comparative legal analysis, the basic features of the proceedings on administrative violations and the author's definition of this concept.

Key words: proceedings, the case of an administrative offense, concept features.

Одержано 3.03.2015.